

Annemin kaleminden Atatürk'ün akrabaları

DünyaTarihi Cemiyeti, arşivinde yeni bulunduğu bir belgeyi basma kararı aldı. Belgeye göre, Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım, 28 Ekim 1921 tarihinde **DünyaTarihi**'ya 20 bin kuruş bağışlamış ve bu bağış karşılığında ailesinin bazı mensuplarının ruhaniına Kadir Gecceli hatim indirilmesini istemiştir. Zübeyde Hanım'ın ruhlan için dua edilmemesi arzı ettiği kişiler, Atatürk'ün bağışına kadar hiç bilinmeyen akrabaları idi ve liste dikkatle incelendiğinde, Zübeyde Hanım'ın altı çocuk sahibi olduğu görülmüştü.

Haber, ilkönce Balıçık Panin yapıtı:

Cemiyeti'nin arşivinde devam eden düzenleme çalışmalarında, Atatürk'ün annesi Zübeyde Hanım'ın 1921'de yaptığı bir başış belgesini bulmuşuz ve **DünyaTarihi**'ya o günün parasıyla 20 bin kuruş verdiğini görmüştük.

Zübeyde Hanım, bu başış yaparken, her sene Kadir Gecceli'nde **DünyaTarihi** öğrencilerinin hatim indirilmesini istiyor, hatimden sevilmeyen kimselere gönderileceğini yazıyor ve yine her yıl öğrencilere lazevım meyveleri dağıtılmasını şart koşuyordu.

Bağış senedinin bir sayfası.

İsmetli Mustafa Kemal Paşa ile daha sonra "Atadan" soyadına alacak olan kardeşleri Makbule Hanım, o tarihte hayatta bulundukları için, tabiatıyla bu "sevap listesi"nde yer almıyorlar. Ancak, başış vesikasında "Kızları İsmet ve Naciye, married kızları Rabia Hanımlar ile küçük oğulları Ömer ve Ahmed'in ruhlanına gönderilmesini arzıy" şeklinde bir ifade var. Bu, Zübeyde Hanım'ın oğlu Mustafa Kemal ile kız Makbule dışında dört çocuğundan başış sırasında hayatta bulunmadıklarını gösteriyor. "Hayatta" dendiği manev kın da, rabbata değil.

Zübeyde Hanım, sözkonusu belgeye, yaptığı ilk evlilikten de söz ediyor. İlk eşi ve Mustafa Kemal'in de babası olan Ali Rıza Bey'in adı, belgede "Ali" olarak geçiyor. Belgele, Atatürk'ün üçüncü kardeşi Rağıp Bey'in yanısıra, Zübeyde Hanım'ın kayınbiraderi Hüseyin Efendi ile babası Feyzullah Efendi, annesi Ayye, büyükanne

Emretullah, anneanneleri Emine ile teyzesi Fatma Hanımlar da kayış. "Kayınvalide" olarak görünen Ayye ve "görümce" Hatice Hanımlar, Zübeyde Hanım'ın, büyük ihtimalle ikincisi eşi Rağıp Bey tarafından olan akrabaları.

TAM BİR CESARET İŞİ

Bağış belgesinin bir diğer özelliği, Zübeyde Hanım'ın oğlu Mustafa Kemal'den "Anadolu Küvayı Milliye Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri" diye bahsetmesidir... Bağışın yapıldığı 1921 yılında Mustafa Kemal Paşa ile İstanbul Hükümeti'nin arastırın son derece bonuk olduğu ve Paşa'nın İstanbul'un görünür nevede "bınam" olarak görüldüğü hatırlanacak olursa, o sırada İstanbul'da bulunan Zübeyde Hanım'ın buçir şeyden kiminle konuştuğuna bu ifade, coşartırın yanısıra, oğluna olan itimadın ve girişimci ruhanın da bir kesim insanın da bir göstergesidir.

Zübeyde Hanım'ın altı çocuğu

Mustafa Kemal (ATATÜRK) (1881-1938)	Makbule (ADANAN) (1885-1956)	İsmet (ÇOKAKKAN ÖKS)
		Naciye (ÇOKAKKAN ÖKS)
		Ömer (ÇOKAKKAN ÖKS)
		Ahmed (ÇOKAKKAN ÖKS)

Zübeyde Hanım'ın, başış senedinin altındaki muvdi (Bate), ATATÜRK'ün yan tarafına isimleri yazılan başış kartıdır. Sivrikt Zübeyde Hanım'ın "Tek Adam"ındaki sayıya göre de görüyor.

RUHLARINA DUA İSTEDİ

Haber daha sonra başka gazetelerde de yer aldı ve gazeteler başışın mekturunu öne çıkardılar. Yorumları, o zamandan 20 bin kuruşunun bugünün parasıyla 2 milyon lira ettiği, hesaplamamızın İq Barkası hasaretin değeri üzerinden yapıldığı ve meblağın oğdu bir servet olduğu yoruldu. Ama, başış vesikasında başış çok önemli bilgiler pek anlaşılabilir durumda olacak, birkaç satıra geçirdik.

Zübeyde Hanım, her sene indirilecek olan hatim kârların ruhlanına gönderilmesini istediğini yazıyordu. Ruhlan için dua edilmemesi arzı ettiği kişiler, bir yere, Atatürk'ün bağışına kadar hiç bilinmeyen akrabalarıdır bir listeyi teklif ediyor.

HER İKİ KOCASI DA KAYITLI

Simdi, Zübeyde Hanım'ın verdiği isimlere dikkatle bakalım: Atatürk, yahut o zamanki

ZÜBEYDE Hanım'ın **DünyaTarihi**'ya verdiği 20 bin kuruş ile ilgili olarak hazırlanan başış belgesinde, başışın diğer şöyle deriyor:

"Hicri 1340 senesi Ribülevle ayının 27. Pazartesi gününe nispeten Rumi yılının İkdim ayının 28. günü, **İstanbul**'da, Ankara Hükümeti Büyük Millet Meclisi Reisi ve Anadolu Küvayı Milliye Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Paşa Hazretleri'nin valdeleri Zübeyde ve halaları Emine Hanımlar ile Cemiyet-i Tedriciye-i İslamiye (İslami Eğitim Cemiyeti) Müdürü Cemal,

DünyaTarihi Müdürü Ali Kâmi ve Düşajler Bakanlığı Selânik Konsolosluğu memurlarından Cenab-ı Beyler nazır bulundular. Zübeyde Hanımefendi, her sene Ramazan ayının Kadir Gecceli'nde **DünyaTarihi** öğrencileri tarafından Kur'an hatim edilmeyele sevapları olan peygamberimiz efendimiz hazretlerinin mübarek ruhlanına, daha sonra peygamberimizin ehlibeytine, ehliyanına, ilk dört halifeye, evliyalara, bütün mü'minlere, şehidlerin toz ruhlanına ve Zübeyde Hanımefendi'nin pederleri Feyzullah Efendi, valdeleri Ayye

Bağış senedinin bir sayfası.

Hatice, kızları İsmet ve Naciye, manevi kızları Rabia Hanımlar ile küçük oğulları Ömer ve Ahmed'in ruhlanına gönderilmesini arzıy. Allah için, sevabına 20 bin kuruş, İslami Eğitim Cemiyeti tarafından işletilmesi arzıy taberru ettiler. Elde edilecek gelirleri, yıldı bir defa öğrencilere mevaim meyveleri dağıtılacak ve başış gerekleri, **DünyaTarihi**'de madurıyla yapacak olan kızlar tarafından yerine getirilecektir.

Sözkonusu başış makbuz mukabilinde teslim edilmiş, **DünyaTarihi** Müdürü Ali Kâmi Bey başışın şartlarını kabul etmiş,

durum İslami Eğitim Cemiyeti ile **DünyaTarihi**'nin defterlerine ayne kaydedilmiş ve Zübeyde Hanımefendi Hazretleri'ne de bu belge verilmiştir. 28 Ekim 1921, **DünyaTarihi** Müdürü Ali Kâmi, Mustafa Kemal Paşa'nın valdeleri Zübeyde Hanımefendi, Düşajler Bakanlığı Selânik Konsolosluğu memurlarından Cemal, İslami Eğitim Cemiyeti Müdürü Cemal.

Özel deftere kayıtlarına, diğer senetlerle de mahkeme kararları ile beraber kasada saklanması için muhasebeye, 21 Aralık 1921.